

Informace ze zdravotnictví Pardubického kraje

Ústavu zdravotnických informací a statistiky
České republiky

Hradec Králové
8. 8. 2011

4

Pneumologie a ftizeologie - činnost oboru v Pardubickém kraji v roce 2010

*Pneumology and Phthisiology - Activity in Branch
in the Pardubický Region in 2010*

Souhrn

Informace ze zdravotnictví kraje o činnosti oboru pneumologie a ftizeologie v Pardubickém kraji v roce 2010 obsahuje údaje o ambulantní péči v členění podle druhu zdravotnického zařízení a podle území z oblasti personálního zajištění, činnosti a o dispenzarizovaných osobách pro vybrané diagnózy. Je doplněna také základními ukazateli lůžkové péče v nemocnicích a léčebnách TBC a respiračních nemocí.

Summary

Information on health service activity in the branch of pneumology and phthisiology in the Pardubický region in 2010 contains data about out-patient care by type of establishment and by districts of the region, data about personnel capacity, activity and about patients followed up for selected diagnoses. It is supplemented by basic indicators on in-patient care in hospitals and institutes for TB and respiratory diseases.

Podkladem pro zpracování dat byly výkazy A(MZ)1-01 vyplněné ambulantními odděleními (pracovišti) oboru pneumologie a ftizeologie (PNE) a výkazy o lůžkovém fondu zdravotnického zařízení a jeho využití L(MZ)1-02. Výkazy jsou součástí Programu statistických zjišťování v ČR na příslušný rok. Formuláře výkazů a pokyny pro jejich vyplnění jsou vystaveny na internetu www.uzis.cz. Údaje pro výpočty relací na obyvatelstvo byly získány z materiálů ČSÚ.

Ambulantní péči v oboru PNE zajišťovalo v kraji 18 zdravotnických zařízení, z toho na 10 ambulancích lékaři specialisté (59 % lékařů z celkového počtu lékařů). S tím souvisí i nejvyšší podíl vyšetření 67 % z celkového počtu vyšetření. Od roku 2008 se na výkazech A(MZ)1-01 sledují pracovníci také jako průměrný roční přepočtený počet (včetně smluvních pracovníků), který výstižněji charakterizuje kapacitní zajištění jednotlivých ambulancí. V těchto zdravotnických zařízeních pracovalo 17,14 lékařů a 29,24 zdravotnických pracovníků nelékařů s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu (ZPBD). V přepočtu na 100 tisíc obyvatel bylo v kraji 3,3 lékařů (ČR 3,3), na jednoho lékaře tohoto oboru připadlo 30 173 obyvatel (ČR 30 377).

V ordinacích PNE bylo provedeno přes 77 tisíc ošetření - vyšetření (dále jen ošetření), přičemž v průměru na jednoho lékaře připadlo 4 511 ošetření (ČR 5 177). Zatímco republikový průměr se v posledních třech letech téměř nezměnil, v kraji dochází ke skokovým poklesům.

Největší objem péče byl, stejně jako v minulých letech, věnován dispenzarizovaným osobám. V roce 2010 bylo pod stálým lékařským dohledem 27 027 osob (z toho 48 % tvořil podíl žen). V přepočtu na 10 tisíc obyvatel byl celkový počet dispenzarizovaných v kraji 523, v ČR pak 542.

Nejčastější příčinou dispenzarizace na odděleních PNE v kraji bylo astma bronchiale, které postihovalo 4 900 mužů a 7 495 žen. Nejvíce osob s tímto onemocněním v přepočtu na 10 tisíc obyvatel se nacházelo v okrese Chrudim (487). Ostatní okresy nedosáhly krajského průměru, který tvořil 240 dispenzarizovaných osob na 10 tisíc obyvatel. Pro toto onemocnění bylo nejvíce dispenzarizováno dětí a mladistvých 332 (celkem 171 chlapců a 161 dívek do 19 let). U astma bronchiale se rozlišují stupně onemocnění: stupeň 1-intermitentní (25 % postižených), stupeň 2-lehké perzistující (33 %), stupeň 3-středně těžké perzistující (38 %), stupeň 4-těžké perzistující (4 %).

Druhou nejčastější příčinou dispenzarizace (přes 36 %) byla chronická obstrukční plicní nemoc (CHOPN). V přepočtu na 10 tisíc obyvatel bylo v kraji léčeno 190 pacientů (v ČR 240), nejvíce v okrese Chrudim (274) a Ústí nad Orlicí (225). Na doporučení odborné společnosti upozorňujeme, že na statistickém formuláři ročního výkazu je uvedeno stadium 0-rizikové, které je považováno za chronickou bronchitidu (diagnóza MKN-10 J41.0–8). Počet ostatních sledovaných dispenzarizovaných onemocnění zůstává na úrovni minulých tří let.

Ambulantní zařízení PNE evidovala celkem 1 831 osob se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou nebo jinou mykobakterií. Dále byly sledovány osoby se zvýšeným rizikem onemocnění plicní rakovinou, tzn. kuřáci s vysokým konzumem cigaret, osoby s dysplastickými buňkami ve sputu a osoby s profesionální expozicí kancerogenů celkem 4 148 osob, tj. 10 % nárůst oproti minulému roku. Srovnání mezi okresy je však pouze orientační, protože některá zařízení jejich počty nevykazují.

Na pracovištích PNE byly vedle dispenzarizace prováděny tuberkulínové testy a očkování proti tuberkulóze (BCG vakcinace). Vyhláškou č. 299/2010 Sb. s účinností od 1.11.2010 bylo zrušeno celoplošné očkování proti tuberkulóze, očkují se pouze děti zařazené do rizikových skupin. Údaje za rok 2010 byly dále ovlivněny ukončením povinného přeočkování proti tuberkulóze u 11letých dětí od 12.3.2009. Pracovníci PNE uskutečnili za sledovaný rok 3 234 očkování BCG vakcínou. Nejpočetnější skupinou očkovaných v roce 2010 byly děti ve stáří 11 let (48 %), dále následovali novorozenci (41 %), děti ve stáří 2 let (10 %) a ostatní osoby (1 %).

Lůžková péče v oboru PNE byla pacientům k dispozici na 1 nemocničním oddělení s 36 lůžky. Na odděleních pracovalo k 31.12.2010 celkem vč. smluvních úvazků 5,30 lékařů a 14,45 ZPBD. Hospitalizováno bylo celkem 676 pacientů. Průměrná ošetřovací doba v nemocnicích kraje zůstala na stejné úrovni minulého roku, činila 11,6 dnů a naopak v ČR poklesla na 8,9. Využití lůžek v kraji i v ČR zůstalo na stejné úrovni 217,3 dne (ČR 233,0). Ve dvou odborných léčebných ústavech pracovalo k 31.12. 2010 celkem vč. smluvních úvazků 11,77 lékařů a 57,56 ZPBD. Průměrná ošetřovací doba v kraji byla 28,5 dne (ČR 37,1) a využití lůžek ve dnech 273,5 (ČR 274,1).

Zpracovala: Ing. Drahokoupilová L.
ÚZIS ČR, Regionální pracoviště Hradec Králové
Habrmánova 19/1, 500 02 Hradec Králové
tel.: 495 058 321, fax: 495 058 322
e-mail: drahokoupilova@uzis.cz
<http://www.uzis.cz>

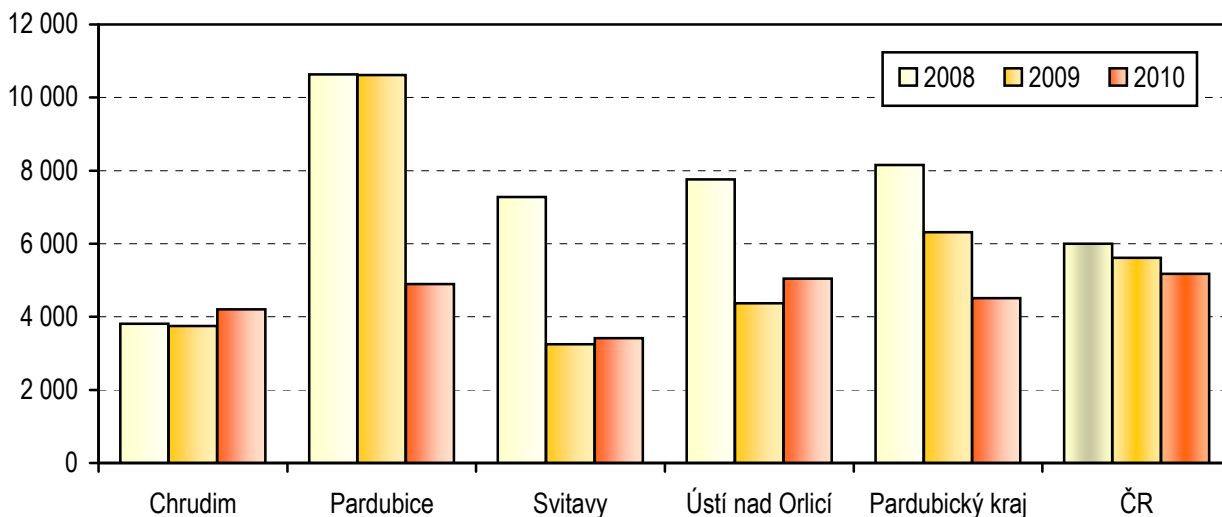
Personální zajištění a počet ošetření - vyšetření v ambulantní péči dle druhu zdravotnických zařízení a dle území

Ukazatel	Počet ZZ a praco- višť	Počet pracovníků ¹⁾			Počet ošetření - vyšetření			
		lékařů	skladba lékařů v %	ZPBD ²⁾	celkem	z toho očkování BCG	struktura ošetření v %	na 1 lékaře
dle poskytovatele péče								
Ambulantní část lůžkových ZZ	7	6,04	35,24	15,64	23 128	2 662	29,91	3 829,1
Samostatné ordinace lékařů specialistů	10	10,10	58,93	12,60	52 061	497	67,33	5 154,6
Ostatní ambulantní ZZ	1	1,00	5,83	1,00	2 128	75	2,75	2 128,0
Pardubický kraj	18	17,14	100,00	29,24	77 317	3 234	100,00	4 510,9
dle území (okresu)								
Chrudim	4	3,15	18,38	4,78	13 241	1 573	17,13	4 203,5
Pardubice	4	6,30	36,76	10,00	30 828	215	39,87	4 893,3
Svitavy	5	3,41	19,89	6,86	11 644	545	15,06	3 414,7
Ústí nad Orlicí	5	4,28	24,97	7,60	21 604	901	27,94	5 047,7
Pardubický kraj	18	17,14	100,00	29,24	77 317	3 234	100,00	4 510,9
Česká republika	307	346,73	x	567,89	1 795 005	42 116	x	5 177,0

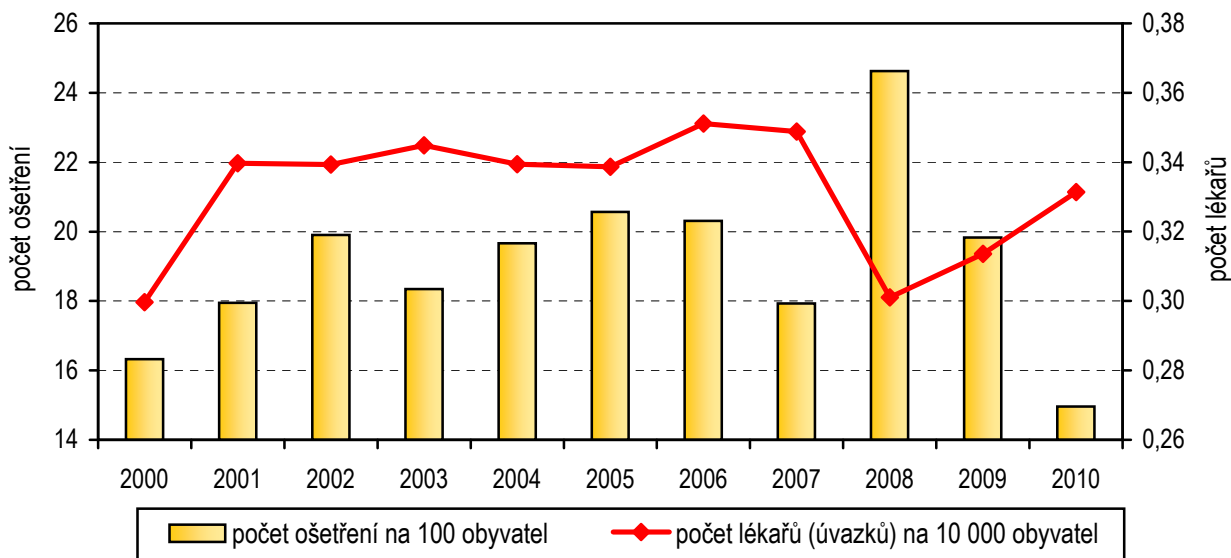
¹⁾ Průměrný roční přepočtený počet pracovníků včetně smluvních - zdroj ročního výkazu A(MZ)1-01

²⁾ ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu dle zákona č. 96/2004 Sb., o nelékařských zdravotnických povoláních § 5–§ 21a

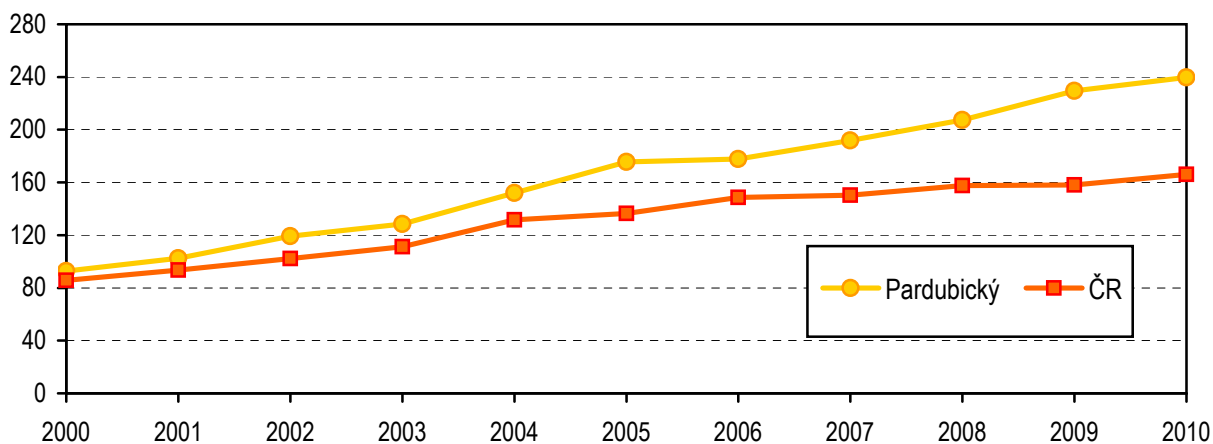
Počet ošetření - vyšetření na lékaře v letech 2008–2010

Počet ošetření a počet lékařů v letech 2000–2010

Počet dispenzarizovaných pacientů pro astma bronchiale na 10 000 obyvatel v letech 2000–2010

Osoby dispenzarizované pro netuberkulózní onemocnění

Onemocnění (diagnóza MKN-10)	Počet dispenzarizovaných osob						ČR na 10 tis. obyvatel
	kraj					na 10 tis. obyvatel	
	celkem	z toho					
		ženy	děti (0–19 let)	nově přijatí ¹⁾ muži	nově přijaté ¹⁾ ženy		
Zhoubné novotvary DÚ ověřené cytologicky nebo histologicky (C33, C34.0–9, C39.9)	836	219	-	159	46	16,17	16,53
Neověřené zhoubné novotvary DÚ	146	61	-	10	4	2,82	1,68
Nezhoubné novotvary DÚ (D14.2–4, D19.0)	138	62	-	7	3	2,67	3,64
Zánětlivá onemocnění plic (J12–J18, J85.0–2)	1 833	800	156	461	309	35,44	46,73
CHOPN (chronická bronchitis, emfyzém) (J41.0–8, J42, J43.0–9, J44.0–9)	9 835	3 408	-	716	357	190,17	239,61
stadium 0 - rizikové	2 232	869	-	66	36	43,16	49,14
stadium 1 - lehké	2 404	980	-	160	70	46,48	57,51
stadium 2 - střední	3 409	1 029	-	283	193	65,92	75,87
stadium 3 - těžké	1 352	409	-	161	38	26,14	41,55
stadium 4 - velmi těžké	438	121	-	46	20	8,47	15,55
Astma bronchiální (J45.1–9, J46)	12 395	7 495	332	432	620	239,67	166,04
stupeň 1 - intermitentní	3 090	1 826	167	144	223	59,75	41,30
stupeň 2 - lehké perzistující	4 127	2 650	105	143	177	79,80	60,09
stupeň 3 - středně těžké perzistující	4 664	2 744	60	126	194	90,18	51,24
stupeň 4 - těžké perzistující	514	275	-	19	26	9,94	13,41
Bronchiectázie (J47)	167	74	-	15	10	3,23	4,64
Sarkoidóza (D86.0,2)	371	219	-	17	19	7,17	8,19
Pneumoniózy (J60–J66)	80	5	-	6	-	1,55	11,88
Difúzní plicní fibrózy a alergická alveolitis (J67.0–9, J84.0–9)	361	199	-	19	20	6,98	6,86
Nenádor.onemocnění pohrudnice (J86–J94)	257	83	-	14	11	4,97	7,93
Nemoci plicního oběhu a následky oběhových změn (I26–I28)	351	198	-	27	10	6,79	8,33
Jiná netuberkulózní onemocnění DÚ se závažným průběhem (J68–J80, J96.0–9, J98.0,4,6–9)	257	100	-	21	7	4,97	20,39
Celkem	27 027	12 923	488	1 904	1 416	522,60	542,45

¹⁾ Nově zjištěná onemocnění (poprvé v životě pacienta)

Osoby se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou a plicní rakovinou dle území

Území, okres	Osoby se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou				Osoby s vyšším rizikem onemocnění plicní rakovinou ³⁾
	skupina R1 ¹⁾		skupina R2 ²⁾		
	celkem	z toho děti (0-19 let)	celkem	z toho děti (0-19 let)	
Chrudim	84	1	242	12	1 190
Pardubice	124	-	334	30	775
Svitavy	184	-	175	13	404
Ústí nad Orlicí	383	-	305	-	1 779
Pardubický kraj	775	1	1 056	55	4 148
ČR	25 928	133	22 433	1 424	128 821

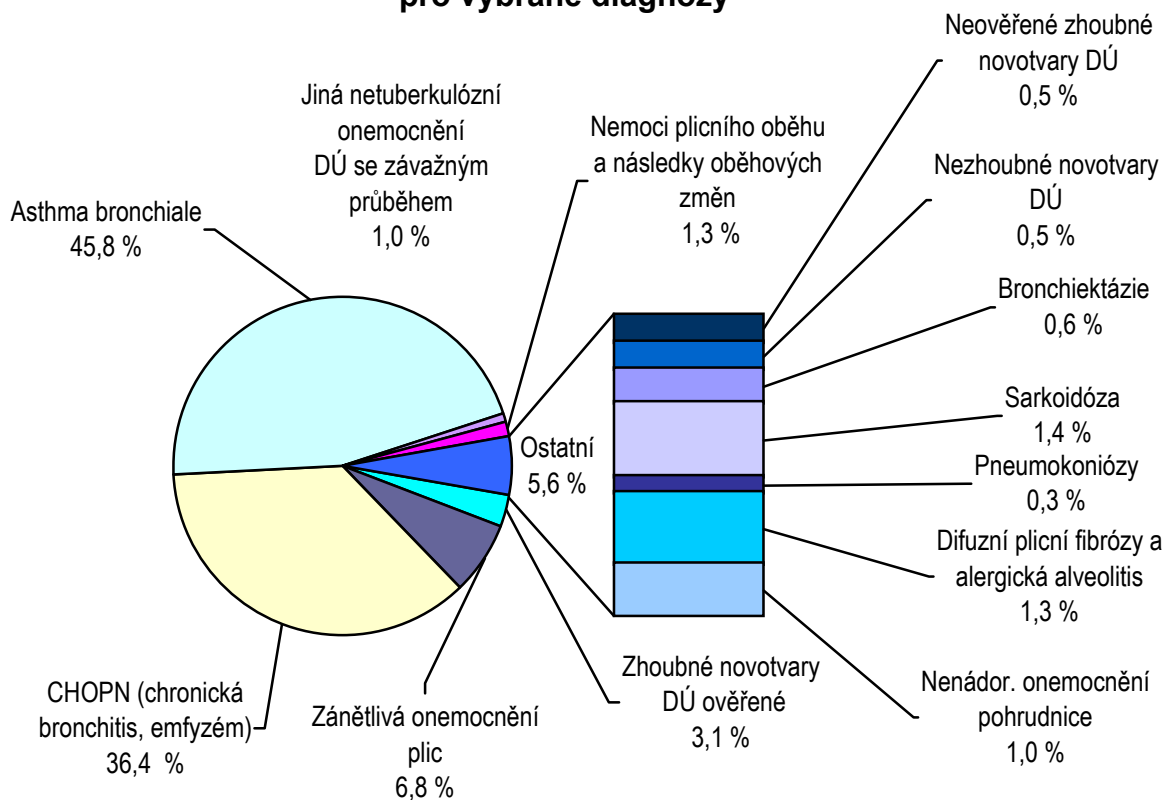
¹⁾ Skupina R1 - do této skupiny přearazují osoby ze skupiny P II (resp. přeřazené z P I tj. osoby léčené pro tuberkulózu nebo mykobakteriálu dýchacího ústrojí), nebo M II (resp. přeřazené z M I tj. osoby léčené pro tuberkulózu nebo mykobakteriálu mimo dýchacího ústrojí) jestliže :

- a) mají závažné přidružené nemoci,
- b) mají závažné přidružené podmínky,
- c) mají rozsáhlé zbytkové změny po léčení tuberkulózy nebo jiné mykobakteriály.

²⁾ Skupina R2 - do této skupiny se zařazují osoby v kontaktu s bakteriologicky ověřenou tuberkulózou nebo jinou mykobakteriálou

³⁾ Osoby s dysplastickými buňkami ve sputu, osoby s profesionální expozicí kancerogenů a kuřáci s vysokým konzumem cigaret

Struktura dispenzarizovaných pacientů pro vybrané diagnózy

Využívání lůžkového fondu plicních oddělení nemocnic a odborných léčebných ústavů (OLÚ) a zatížení zdravotnických pracovníků

Ukazatel	Nemocnice		OLÚ	
	kraj	ČR	kraj	ČR
Počet oddělení	1	43	2	20
Počet pracovníků ¹⁾				
lékaři	5,30	209,53	11,77	73,70
ZPBD ²⁾ celkem	14,45	567,72	57,56	351,11
Průměrný počet stanovených lůžek	36,00	1 511,61	207,00	1 438,78
Průměrný denní stav obsazených lůžek				
celkem	21,4	965,1	155,1	1 080,7
na 1 lékaře	4,0	4,7	13,6	14,6
Počet lékařů na 100 lůžek	14,72	13,99	5,69	5,13
Počet ZPBD ²⁾ na 100 lůžek	40,14	37,90	27,81	24,43
Počet hospitalizovaných	676	39 687	1 987	10 642
Nemocniční letalita	119,9	74,3	85,1	51,9
Využití lůžek ve dnech	217,3	233,0	273,5	274,1
Průměrná ošetrovací doba	11,6	8,9	28,5	37,1
Prostoj lůžek ³⁾	4,8	2,8	9,5	9,2

¹⁾ Součet úvazků včetně smluvních k 31.12.

²⁾ ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu § 5–§ 21a zákona č. 96/2004 Sb.

³⁾ Ve dnech na 1 hospitalizovaného z lůžek schopných provozu

Seznam nemocnic s oddělením TRN v kraji:

Pardubická krajská nemocnice, a.s.

Seznam OLÚ s oddělením TRN v kraji:

Odborný léčebný ústav Jevíčko

Odborný léčebný ústav - Albertinum Žamberk